

Pajasan snadno a masivně zmlazuje (L. Čolobentičová)

Regulace

Odstraňování pajasanu je poměrně náročné a vyžaduje trpělivost a dlouhodobý přístup. Strom je odolný a snadno zmlazuje z kořenů a pařezů – pouhé pokácení tedy nestačí. Naopak může vést k masivní tvorbě výmladků. Nejefektivnější metodou je odborná aplikace vhodného herbicidu přímo do kmene, kterou by měl provádět proškolený profesionál.

Pokud máte pajasan na svém pozemku:

- Nepokoušejte se velké jedince pokácet bez odborného zásahu – riskujete jejich masivní regeneraci. Ani kácení ve vegetační sezóně s okamžitým zátěrem pařezu není zcela účinnou metodou.
- Nesnažte se strom vykopat – i drobné zbytky kořenů vedou k jeho regeneraci a namnožení. Vytrhávat či vyrývat lze účinně jen malé stromky.
- I na vlastním pozemku je nejlepším řešením likvidaci svěřit odborníkům. Je potřeba dodržet přesný postup a navíc se pracuje s více koncentrovaným herbicidem.

Pokud máte pajasan ve svém okolí:

- Informujte vlastníky pozemků a správcovské organizace (města, kraje, AOPK ČR) o výskytu pajasanu.
- Výskyt pajasanu můžete také zadat do mapovací aplikace (iNaturalist, BioLog...).

TIP: Potřebujete konkrétní návod na likvidaci pajasanu?

← postup pro malé stromky

postup pro vzrostlé pajasany →

Pajasan žláznatý – lístků je obvykle 5–13 párů, na bázi lístku je zoubek se žlázkou, na letorostech výrazné jizvy po listech. Velké složené listy pajasanu mohou připomínat jiné druhy původních i nepůvodních dřevin.

Jasan ztepilý – lístků je většinou 3–7 párů, černé pupeny, plody podobné pajasanu, náš původní druh.

Ořešák černý – listy mají ořechovou vůni, plodem ořech, světlé pupeny, druh ze Severní Ameriky.

Škumpa orobincová – lístky jsou úzké, na okrajích pilovité a na podzim se zbarvují do červena, husté ochlupení letorostů, původem ze Severní Ameriky.

invaznidruhy.aopk.gov.cz

Financováno
Evropskou unií

AOPK ČR • Grafika: Jiří Kaláček, Květa Černohlávková • Tisk: LD, s.r.o. • Náklad: 4 000 ks • aopk.gov.cz • © AOPK ČR 2025 Praha, 1. vydání
Vydala Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky v rámci projektu Mapování a monitoring invazních druhů, r. č. CZ.05.01.06/01/22_027/0000924, financovaného z Operačního programu Životní prostředí 2021–2027.

POZOR!

invazní druhy

PAJASAN ŽLÁZNATÝ
ELEGANTNÍ, ALE NEBEZPEČNÝ

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

Malý semenáč pajasanu
(L. Čolobentičová)

Dospělý pajasan
(L. Čolobentičová)

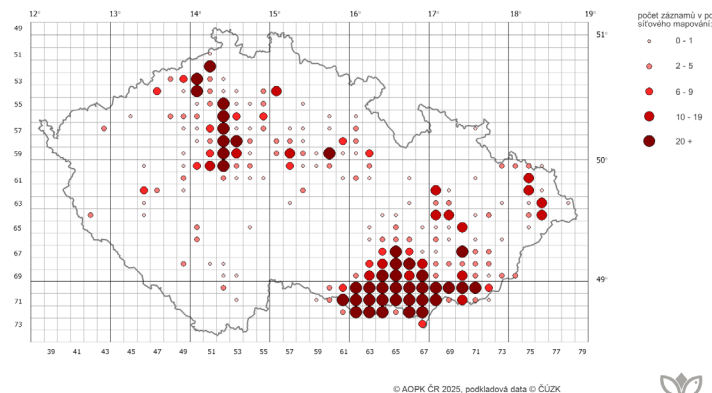
Pajasan žláznatý (*Ailanthus altissima*)

Jde o exotický strom původem z Číny, charakteristický svou schopností rychle růst a přizpůsobovat se různým podmínkám. Je dvoudomý. Dorůstá výšky až 25 metrů, má hladkou šedou kůru a širokou korunu s mohutnými větvemi. Jeho velké, zpeřené listy mohou mít délku až metr a při rozemnutí páchnou po myšíně. Nepříjemný zápach je typický také pro období kvetení stromu od května do července. Plody pajasanu mají podobu křídlatých nažek – zpočátku jsou červené, později se zbarvují do žlutohněda a během zimy tmavnou. Strom jich produkuje statisíce.

Pajasan je zařazen na seznam invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na Evropskou unii (tzv. unijní seznam). Proto se nesmí pěstovat, uvádět na trh a vysazovat do přírody. Od roku 2023 pro pajasan platí zásady regulace, v současné době jednotlivé krajské úřady pro svá území vydávají tzv. opatření obecné povahy. Jedná se o opatření, která blíže specifikují, jak s druhem nakládat a minimalizovat jeho vliv na přírodu.

Jak se pajasan šíří?

- Vytváří velké množství křídlatých semen, která jsou snadno přenášena větrem a vodou.
- Výborně se šíří pomocí pařezových a kořenových výmladků – při prostém pokácení nebo při narušení kořenového systému dochází k masivnímu zmlazení.
- K jeho šíření přispívá i člověk – například při přesunu zeminy, v okolí staveb a komunikací.

Rozšíření pajasanu v ČR (NDOP)

Pajasanům vyhovuje městské prostředí (L. Čolobentičová)

Rozšíření

Pajasan se do Evropy dostal v 18. století jako okrasná a parková dřevina. Dnes je rozšířen s výjimkou Finska a Pobaltí v celé Evropě, kde se šíří především:

- v teplých nížinných oblastech,
- podél železnic a silnic,
- na rumišťích, ve městech, v okolí průmyslových areálů,
- na narušených plochách a v opuštěných zahradách.

Hlavní ohniska výskytu v ČR:

- Praha a okolí
- Polabí
- jižní Morava
- Ostravsko
- Olomoucko

Květenství pajasanu (L. Čolobentičová)

Rizika

Pajasan velmi dobře roste na narušených plochách jako jsou stavební parcely, násypy, okraje silnic, železnic a průmyslových areálů. Pomocí kořenových výmladků a množství semen postupně obsadí celou lokalitu. Vytváří pak dominantní porosty, často tvořené směsí dospělých stromů a hustých skupin výmladků a semenáčů. Tím efektivně brání obnově a růstu původní vegetace. Navíc má schopnost alelopatie – produkuje látky, které brání růstu jiných druhů rostlin v okolí. Pajasan tak mění půdní prostředí a snižuje biodiverzitu stanovišť – nejen těch člověkem pozměněných, ale proniká i do přírodě blízkých stanovišť (říční náplavy, lesní lemy či svahy).

V městském prostředí je zvláště problematický – jeho kořenový systém způsobuje mechanické poškození stavebních konstrukcí, základů domů, chodníků i kanalizace. Vzhledem k tomu, že strom je extrémně odolný vůči poškození, pouhé kácení nestačí. Schopnost šíření dokazuje i zarůstáním zemědělských půd, především trvalých kultur jako jsou vinice a sady, najdeme ho však i na orné půdě. Kromě toho, že užitkovým rostlinám konkuruje o vodu, živiny a sluneční světlo, je problematická také jeho schopnost alelopatie. Ohrožuje tak výnosnost plodin a jeho odstraňování vyžaduje nákladná opatření.

Nepříjemným průvodním jevem jeho výskytu je také alergenní pyl, který může u citlivých osob vyvolávat dýchací obtíže a další alergické reakce. Jeho listy a květy navíc při kontaktu způsobují dermatitidu.